

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ Κ. ΟΡΛΑΝΔΟΥ

ΝΕΟΝ ΤΕΜΑΧΙΟΝ ΤΗΣ ΣΥΝΘΗΚΗΣ
ΟΛΟΥΝΤΙΩΝ ΚΑΙ ΡΟΔΙΩΝ

Τὸ 1948 ὁ καθηγητὴς H. Van Effenterre ἐδημοσίευσεν εἰς τὸ ἀξιόλογον βιβλίον του *La Crète et le monde Grec*¹ δύο συναρμοζόμενα τεμάχια ἐπιγραφῆς², τὴν ὁποίαν εὔρε τὸ 1937 ἐντειχισμένην εἰς τὴν ἀψίδα τῆς παλαιοχριστιανικῆς βασιλικῆς τοῦ Ὀλοῦντος, κειμένης παρὰ τὴν θέσιν Πόρος ἦτοι παρὰ τὸν ἰσθμόν, ὅστις χωρίζει μικρὰν νῆσον ἔναντι τοῦ χωρίου τῆς Ἐλούντας ἀπὸ τοῦ κορμοῦ τῆς Κρήτης. Τὸ τεμάχιον τοῦτο περιέχον 15 μόνον, καὶ τούτους κολοβούς, στίχους, διέγνωσεν ἀμέσως ὁ κ. V. Effenterre ὅτι ἀπετέλει τὸ τέλος συνθήκης συμμαχίας μεταξὺ Ὀλουντίων καὶ Ροδίων.

Ἐνεργήσας τὸ 1960 νέαν ἀνασκαφὴν τῆς ἐν τῷ μεταξὺ καταχωσθείσης βασιλικῆς, πρὸς καθορισμὸν τοῦ σχεδίου καὶ τῶν λεπτομερειῶν αὐτῆς³, εἶχον τὴν τύχην νὰ σημειώσω μεταξὺ τῶν εὐρημάτων τῆς ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ ἐπιμελητοῦ βυζ. ἀρχαιοτήτων κ. Μύρωνος Μιχαηλίδη γενομένης ἀνασκαφῆς, τεμάχιον κολοβῆς πρὸς τὰ κάτω ἐπιγραφῆς, ἐντειχισμένης εἰς τὸν βόρειον τοῖχον τῆς ἐκκλησίας, χαραγμένης δ' ὡς καὶ τὸ πρῶτον ἐπὶ φαιοῦ ἀββεστολίθου (σιδερόπετρας), καὶ ἐχούσης τὸ αὐτὸ πάχος, καὶ γράμματα τοῦ αὐτοῦ σχήματος καὶ μεγέθους⁴ πρὸς τὸ πρῶτον, ἀνηκούσης δέ, ὡς ἐκ τοῦ περιεχομένου τῆς συνάγεται, εἰς τὴν αὐτὴν καὶ τὸ πρῶτον συνθήκην συμμαχίας. Δυστυχῶς τὰ δύο ταῦτα τεμάχια δὲν συγκολλῶνται, ὡς δὲ θὰ ἴδωμεν κατωτέρω, τὸ μικρὸν τεμάχιον πρέπει νὰ εὑρίσκετο πολὺν περαιτέρω τοῦ νέου.

Τὸ νεωστὶ εὑρεθὲν τεμάχιον, διαστάσεων: πλάτους 0.485 καὶ σωζόμενον ὕψους 0.51 καὶ πάχους 0.135, ἀπόκειται σήμερον εἰς τὴν μικρὰν ἀρχαιολογικὴν συλλογὴν, τὴν ὁποίαν φιλοξενεῖ εἰς τὸ ἰσόγειον τοῦ Δημοαρχείου τῆς κομοπόλεως Ἁγ. Νικολάου, ὁ φιλάρχαιος καὶ φιλό-

¹) *Bibliothèque des Ecoles Françaises d' Athènes et de Rome*, Fasc. 163, Paris 1948, σ. 227.

²) Φωτογραφία τῶν δύο τεμαχίων εἰς πίνακα 1, ἀρ. 3 τοῦ αὐτοῦ βιβλίου.

³) Βλέπε κάτωψιν καὶ σχετικὴν περιγραφὴν εἰς τὸ Ἔργον τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας τοῦ 1960, σ. 213 - 218.

⁴) Τὸ ὕψος τῶν γραμμάτων τοῦ μὲν πρώτου στίχου εἶναι 0,010 μ. τῶν δὲ λοιπῶν 0,007 μ. τὸ διάστιχον εἶναι 0,005 μ.

μουσος Δήμαρχος αὐτῆς κ. Ροῦσος Καπετανάκης. Ἡ πρὸς τὰ κάτω κολοβὴ αὕτη ἐπιγραφή περιλαμβάνει τὴν ἀρχὴν καὶ 42 πλήρεις στίχους τῆς συνθήκης, ἧτις εἶναι συντεταγμένη εἰς τὴν κοινὴν*, ὡς ὀρθῶς διεπίστωσεν ὁ κ. Van Effenterre ἐκ τοῦ μικροῦ τεμαχίου, ὃπερ ἐδημοσίευσεν, δωρικὴν δέ, οἷα συνηθίζετο ἐν Κρήτῃ. Ἴδου δὲ πῶς ἀκριβῶς ἔχει τὸ κείμενον αὐτῆς τό τε πρῶτότυπον καὶ εἰς μεταγραφὴν μὲ τὰς ἀσφαλεῖς συμπληρώσεις μου μερικῶν λέξεων, τῶν ὁποίων τὰ γράμματα εἶναι τετριμμένα ἢ ἥμιορατά.

- ΕΔΟΞΕΤΑΙΒΟΥΛΑΙΚΑΙΤΩΙΔΑΜΩΙΕΠΕΙΔΗΟΛΟ . . . 9
ΣΥΓΓΕΝΕΙΣΥΠΑΡΧΟΝΤΕΣΤΟΥΔΑΜΟΥΠΕΜΨΑΝ . ΕΣΨΑΦΙ 4 - 5
ΚΑΙΠΡΕΣΒΕΥΤΑΣΠΑΡΑΚΑΛΟΥΝΤΙΤΟΝΔΑΜΟΝΤΑΝΠΑΣ . . ΠΡΟΝΟΙΑΙ 3 - 4
ΣΑΣ . ΑΙΟΠΩΣΓΕΝΟΜΕΝΑΣΣΥΝΘΕΣΙΟΣΕΓΓΡΑΠ Γ . . ΙΑ . . 2
5 ΧΡΟΝΟΝΑΣΦΑΛΩΣΚΑΙΕΤΟΙΜΩΣΥΠΑΡΧΗΤΑΙΣΠΟΛ . . . 7 - 8 . . ΠΑΣΔ
ΒΟΑΘΕΙΑΚΑΙΚΟΙΝΟΠΡΑΓΙΑΚΑΙΕΝΤΕΤΩΙΠΑΡΟΝΤΙ . . ΝΩΙ . . ΕΝΤΩΙΥΣ
ΤΕΡΟΝΠΑΝΤΑΤΑΣΥΜΦΕΡΟΝΤΑΓΙΝΗΤΑΙΑΜΦΟΤΕΡΑΙΣΤΑΙΣΠΟΛΕΣΙ
ΚΑΙΤΟΙΠΑΡΑΓΕΝΟΜΕΝΟΙΠΑΡΑΥΤΩΝΠΡΕΣΒΕΥΤΑΙΠΡΑΙΣΙΟΣΗΡΟΔΩΡΟΥ
ΧΑΡΙΑΝΘΗΣΛΟΚΡΙΩΝΟΣΣΩΤΙΜΟΣΤΥΧΑΣΙΟΥΕΠΕΛΘΟΝΤΕΣΕΠΙΤΑΝΒΟΥΛΑΝ
10 ΚΑΙΤΑΝΕΚΚΛΗΣΙΑΝΔΙΕΛΕΓΕΝΣΠΟΥΔΑΣΚΑΙΦΙΛΟΤΙΜΙΑΣΟΥΘΕΝΕΛΛΕΙΠΟΝ
ΤΕΣΑΞΙΟΥΝΤΕΣΤΟΝΔΑΜΟΝΙΑΝΠΟΙΗΣΑΣΘΑΙΠΟΤΙΤΑΝΠΟΛΙΝΑΥΤΩΝ
ΣΥΜΜΑΧΙΑΝΟΙΩΣΟΥΝΟΔΑΜΟΣΦΑΝΕΡΟΣΗΠΡΟΝΟΙΑΝΠΕΠΟΙΗΜΕΝΟΣ
. ΛΟΥΝΤΙΩΝΚΑΙΠΑΝΤΑΤΑΣΥΜΦΕΡΟΝΤΑΣΥΝΚΕΧΩΡΗΚΩΣΑΥΤΟΙΣΚΑΘΑΞΙΩΣΑΝ
. ΡΧΑΙΑΓΛΑΘΑΙΕΥΞΑΣΘΑΙΜΕΝΤΟΥΣΙΕΡΕΙΣΚΑΙΤΟΥΣΙΕΡΟΥΤΑΣΤΩΙΔΙΚΑΙΤΩΙΛΛΙ
15 . . ΚΑΙΤΑΙΡΟΔΩΙΚΑΙΤΟΙΣΑΛΛΟΙΣΘΕΟΙΣΠΑΣΙΚΑΙΠΑΣΑΙΣΚΑΘΙΕΡΩΝΤΩΝΝΟΜΙΖΟΜΕ
. ΩΝΣΥΝΕΝΕΓΚΑΙΤΑΔΟΞΑΝΤΑΤΩΙΔΑΜΩΙΤΩΙΡΟΔΙΩΝΚΑΙΤΑΙΠΟΛΕΙΤΑΙΟΛΟΥΝΤΙ
ΩΝΕΠΙΤΕΛΕΙΑΝΔΕΤΑΝΕΥΧΑΝΓΕΝΟΜΕΝΑΝΘΥΣΙΑΝΚΑΙΠΟΘΟΔΟΝΠΟΙΗΣΑΣΘΑΙ
ΤΟΙΣΘΕΟΙΣΚΑΤΑΤΑΝΟΜΙΖΟΜΕΝΑΚΥΡΩΘΕΙΣΑΣΔΕΤΑΣΔΕΤΑΣΣΥΜΜΑΧ
. ΑΣΚΑΙΤΩΝΟΡΚΩΝΣΥΝΤΕΛΕΣΘΕΝΤΩΝΚΑΤΑΤΑΓΕΓΡΑΜΜΕΝΑΥΠΑΡΧ . .
20 . . ΙΝΣΥΜΜΑΧΙΑΝΟΛΟΥΝΤΙΟΙΣΠΟΤΙΤΟΝΔΑΜΟΝΤΟΝΡΟΔΙΩΝΚΑΙΤΟΝΑΥΤΟΝΣΥ

*) Εἰς τὴν αὐτὴν κοινὴν εἶναι ὁμοίως συντεταγμένον καὶ τὸ πρὸς τὴν τμήν τῶν Ροδίων θεωρῶν ψήφισμα τῶν Ὀλουντίων (J. Gr. I, OIus, 5 σ. 252) ἐν Πραισιῶ ἰδίᾳ εἰσήχθη ἐνωρῆτατα ἢ κοινῇ εἰς τὰ δημόσια ἔγγραφα.

³ - ⁴ ΟΝΚΑΙΦΙΛΟΝΑΙΡΕΙΣΘΑΙΟΛΟΥΝΤΙΟΥΣΡΟΔΙΟΙΣΚΛΘΟΤΙΚΑΤΩΙΔΑΜΩΙΔΟΚΗΜΗΕ ¹ - ²
⁶ - ⁷ . ΙΝ ΝΤ . ΙΣΠ . ΤΑΛΛΟΝΜΗΔΕΝΑΣΥΜΜΑΧΙΑΝΠΟΙΗΣΑΣΘΑΙΠΑΡΕΥΡΕ
. . . ΜΗΔΕΜΙΑΙΤΑΣΔΕΠΡΟΤΕΡΟΝΑΥΤΟΙΣΥΠΑΡΧΟΥΣΑΣΥΜΜΑΧΙΑΣΠΑΣΑΣ
. ΙΑΛΕΛΥΣΘΑΙΜΗΕ . ΕΙΜΕΙΝΔΕΟΛΟΥΝΤΙΟΙΣΜΗΔΕΚΑΤΑΡΧΕΙΝΠΟΛΕΜΟΥ
25 ¹ - ² ΤΙΜΕΘΕΝΑΣΚΑΜΗΣΥΝΔΟΚΗΙΤΩΙΔΑΜΩΙΤΩΙΡΟΔΙΩΝΣΥΝΕΡΓΕΙΝΔΕΟΛΟΥΝ
ΤΙΟΥΣΤΩΙΔΑΜΩΙΤΩΙΡΟΔΙΩΝΚΑΙΠΟΛΙΗΚΑΙΙΜΕΝΑΣΚΑΙΟΡΜΑΤΗΡΙΑΠΑΡΕ .
ΧΕΝΚΑΙΕΥΝΟΥΣΚΑΙΦΙΛΟΥΣΚΑΙΣΥΜΜΑΧΟΥΣΥΠΑΡΧΕΙΝΕΙΣΤΟΝΑΠΙΝΤΑΧΡΟ
ΝΟΝ . ΔΙΕΙΤΙΣΚΑΕΠΙΠΟΛΙΝΗΧΩΡΑΝΣΤΡΑΤΕΥΗΤΑΙΤΑΝΡΟΔΙΩΝΗΤΟ . ΣΝΟΜΟΥΣ
ΗΤΑΣΠΟΘΟΔΟ . ΣΗΤΑ . ΚΛΘΕΣΤΑΚΥΙΑΝΔΑΜΟΚΡΑΤΙΑΝΚΑΤΑΛΥΗΒΟΛΘΕΙΝΟ
30 ΛΟΥΝΤΙΟΥΣΡΟΔΙΟΙΣΠΑΝΤΙΣΘΕΝΕΙΚΑΤΑΤΟΔΥΝΑΤΟΝΚΑΙΕΙΜΕΙΝΤΟΝΠΡΑΣ
ΣΙΩ ΝΚΑΤΑ² - ³ ΘΩΝΠΟΛΕΜΙΟΝΟΛΟΥΝΤΙΟΙΣΕΙΔΕΚ . ΟΔΑΜΟΣΜΕΤΑΠΕΝ
ΠΗΤΑΙΣΥΜΜΑ . . ΑΝΠΑΡΑΟΛΟΥΝΤΙΩΝΑΠΟΣΤΕΛΛΟΝΤΩΝΟΛ . ΥΝΤΙΟΙΤΑΝΣΥΜ
ΜΑΧΙΑΝΕΝΑΜΕΡΑΙΣΤΡΙΑΚΟΝΤΑΛΦΑΣΚΑΕΠΑΓΓΕΙΛΩΝ . . ΡΟΔΙΟΙΑΝΔΡΑΣ
ΜΗΕΛΑΣΣΟΥΣΕΚΑΤΟΝΕΛΕΥΘΕΡΟΥΣΟΠΛΑΕΧΟΝΤΑΣΤΟΥΤΩΝΔΕΟΝΤΩΝ
35 ΜΗΕΛΑΣΣΟΥΣΤΩΝΗΜΙΣΩΝΟΛΟΥΝΤΙΟΙΤΟΙΣΔΕΠΕΜΠΟΜΕΝΟΙΣΠΑΡΑΟΛΟΥΝΤΙ
ΩΝΠΑΡΕΧΟΝΤΩΝΡΟΔΙΟΙΠΟΡΕΙΑΙΕΙΣΤΑΝΔΙΑΚΟΜΙΑΔΑΝΤΑΝΕΚΚΡΗΤΑΣΕΙΣΡΟ
ΔΟΝΑΦΟΥΔΕΚΑΕΛΘΩΝΤΙΟΙΣΥΜΜ . ΧΟΙΕΙΣΡΟΔΟΝΤΑΝΜΕΝΠΡΑΤΑΝΑΜΕΡΑΝ
. . . . ΚΟΝΤΑΛΑΜΒΑΝΟΝΤΩΝΤΑΟΨΩΝΙΑΜΕΝΟΛΟΥΝΤΙΩΝΤΟΥΔΕΥΠΟΛΟΙΠΟΥΧΡΟ
ΝΟΥΠΑΡΑΡΟΔΙΩΝΕΚΑΣΤΟΣΤΑΝΑΜΕΡΑ ⁸ ΟΚΤΩΒΟΛΟΥΣΡΟΔΙΟΥΣ
40 ΤΟΙΔΕΑΓΕΜΟΝ . . . ⁶ - ⁷ . . . ΛΟΥΝΤΙΩΝΑΡ . . . ⁷ . . . ΕΚΑΣΤΟΣΑΝΔΡΩΝΜΗΕ .
[. ¹⁷ - ¹⁸] ΛΟΝΤΩΝ [. . . ⁵ . . .] ΕΚΑΣΤΟΣΤΑΣΑΜΕΡΑΣΕΚΑΣΤ . .

ΟΛΜ.ΣΚΕΛ
.

1 Ἐδοξε τᾷ βουλῇ καὶ τῷ δάμῳ¹ ἐπειδὴ Ὀλο[ύντιοι φίλοι καὶ] συγγενεῖς² ὑπάρχοντες τοῦ δάμου³ πέμψαν[τ]ες ψαφί[σματα] καὶ πρεσβευτὰς παρακαλοῦντι⁴ τὸν δᾶμον τὰν πᾶσ[αν] πρόνοιαν⁵[ν] [ποιή-σασ[θ]αι ὅπως, γενομένας συνθέσις⁶ ἐγ[γ]ράφ[του εἰς τὸν πάντα]

5 χρόνον ἀσφαλῶς καὶ ἐτοιμῶς⁷ ὑπάρχει ταῖς πόλ[εσιν . . .] πᾶσα
 βοάθεια καὶ κοινοπραγία καὶ ἐν τε τῷ παρόντι [χρό]νῳ [καὶ] ἐν τῷ ὄσ-
 τερον πάντα τὰ συμφέροντα γίνηται ἀμφοτέροις ταῖς πόλεσι
 καὶ τοὶ παραγενόμενοι παρ' αὐτῶν⁸ πρεσβευταὶ Πραΐσιος⁹ Ἡροδώρου¹⁰,
 Χαριάνθης¹¹ Λοκρίωνος¹², Σώτιμος¹³ Τυχασίον¹⁴, ἐπελθόντες¹⁵ ἐπὶ τὰν βουλᾶν
 10 καὶ τὰν ἐκκλησίαν διέλεγεν¹⁶ σπουδᾶς καὶ φιλοτιμίας¹⁷ οὐθὲν¹⁸ ἑλλείπον-
 τες, ἀξιοῦντες τὸν δᾶμον ἰδίᾳ¹⁹ ποιήσασθαι ποτὶ²⁰ τὰν πόλιν αὐτῶν
 συμμαχίαν. Ὅπως οὖν ὁ δᾶμος φανερός ἦ πρόνοιαν πεποιημένος
 Ὀλουντίων καὶ πάντα τὰ συμφέροντα συνεχωρηκῶς²¹ αὐτοῖς καθ' ἃ [ἠ]ξίωσαν
 ἀρχᾶ ἀγαθᾶ²² εὔξασθαι μὲν τοὺς ἱερεῖς καὶ τοὺς ἱεροθύτας²³ τῷ Διὶ²⁴ καὶ τῷ Ἀλί-
 15 ω] καὶ τῷ Ρόδῳ²⁵ καὶ τοῖς ἄλλοις θεοῖς πᾶσι καὶ πάσαις καθ' ἱερῶν τῶν νομιζομέ-
 νων²⁶ συνενέγκαι²⁷ τὰ δόξαντα τῷ δάμῳ τῷ Ροδίῳ καὶ τῇ πόλει τῇ Ὀλουντί-
 ων. Ἐπιτελειᾶν²⁸ δὲ τῶν εὐχῶν γενομενῶν θυσίαν καὶ πόθοδον²⁹ ποιήσασθαι
 τοῖς θεοῖς κατὰ τὰ νομιζόμενα. Κυρωθείσας δὲ τᾶς συμμαχ-
 ίας καὶ τῶν ὄρκων συντελεσθέντων³⁰ κατὰ τὰ γεγραμμένα ὑπάρχει[εν]
 20 τῇ]ν συμμαχίαν Ὀλουντίοις ποτὶ τὸν δᾶμον τὸν Ροδίῳ καὶ τὸν αὐτὸν σύμ-
 μάχον καὶ φίλον αἰρεῖσθαι³¹ Ὀλουντίους Ροδίους καθ' ὅ,τι κα³² τῷ δάμῳ δοκῆ, μὴ ἐ-
 [ξεῖμε]ν [δὲ Ὀλου]ντίους [πο]τ' ἄλλον μηδένα συμμαχίαν ποιήσασθαι παρενρέ-
 σει³³ μηδεμιᾷ, τὰς δὲ πρότερον αὐτοῖς ὑπαρχούσας συμμαχίας πάσας
 διαλελύσθαι. μὴ ἐ[ξ]εῖμειν³⁴ δὲ Ὀλουντίους μηδὲ κατάρχειν³⁵ πολέμου
 25 πο]τὶ μεθένας³⁶ κα μὴ συνδοκῆ τῷ δάμῳ τῷ Ροδίῳ. Συνεργεῖν³⁷ δὲ Ὀλου-
 ντίους τῷ δάμῳ τῷ Ροδίῳ καὶ πόλιν καὶ λιμένας καὶ ὀρματήρια³⁸ παρέ-
 χεν καὶ εὖρους καὶ φίλους καὶ συμμάχους ὑπάρχειν εἰς τὸν ἅπαντα χρό-
 νον [καὶ εἴ τις κα ἐπὶ πόλιν ἢ χώραν στρατεύηται τὰν Ροδίῳ ἢ το[ύς] νόμους
 ἢ τὰς ποθόδο[υ]ς³⁹ ἢ τὰ[ν] καθεστακῶϊαν⁴⁰ δαμοκρατίαν καταλή βοαθεῖν Ὀ-
 30 λουντίους Ροδίους παντὶ σθένει κατὰ τὸ δυνατόν⁴¹ καὶ εἰμειν⁴² τὸν Πρασ-
 σίω . . . ν κατὰ . . . θων πολέμου Ὀλουντίους . εἰ δὲ κ[α] ὁ δᾶμος μεταπέν-

- πηται συμμαχίαν⁴³ παρὰ Ὀλουντίων, ἀποστελλόντων Ὀλ[ο]ύντιοι τὰν συμμαχίαν ἐν ἀμέραις τριάκοντα ἀφ' ἃς ἐπαγγείλων[τι]⁴⁴ Ρόδιοι ἄνδρας μὴ ἐλάσσους ἑκατόν, ἐλευθέρους, ὄπλα ἔχοντας, τούτων δὲ ὄντων
- 35 μὴ ἐλάσσους τῶν ἡμίσιων Ὀλούντιοι. Τοῖς δὲ πεμπομένοις παρὰ Ὀλουντίων παρεχόντων Ρόδιοι πορεῖα⁴⁵ εἰς τὰν διακομιδὴν τὰν ἐκ Κρήτας εἰς Ρόδον. Ἀφ' οὗ δὲ κα ἔλθωντι⁴⁶ οἱ σύμμαχοι εἰς Ρόδον τὰν μὲν πρῶταν ἀμερᾶν [τριά]κοντα λαμβανόντων τὰ ὀψώνια⁴⁷ μὲν (παρ') Ὀλουντίων τοῦ δὲ ὑπολοίπου χρόνου παρὰ Ροδίων ἕκαστος τὰν ἀμέρα[ν ἑκάσταν] ὀκτὼ ὀβολοὺς ροδίου⁴⁸
- 40 τοὶ δὲ ἀγεμόν⁴⁹[εἰς τῶν Ὀλουντίων δρ[αχμὰς δύο⁵⁰] ἕκαστος (ἀγούμενοι) ἀνδρῶν μὴ ἑλ[ασσόνων] εἴκοσι λαμβ[ανόντων] [ἀνδρῶν] ἕκαστος τὰς ἀμέρας ἑκάστ[ας]
- , . . . ὀλμ. σκελ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

¹) στ. 1 τῷ δάμῳ ἐννοεῖται τῶν Ροδίων· διότι ἐν Κρήτῃ δὲν ὑπῆρχον δῆμοι, ἀλλὰ πόλεις. Δᾶμος ἐν Κρήτῃ ἀναφέρεται ἄπαξ μόνον (ἐπιγρ. Ἀπτεράς SGDI 4942₁₀).

²) στ. 2 Συγγενεῖς ὑπάρχοντες τοῦ δάμου, ἐννοεῖται τῶν Ροδίων. Τὸ ἐπιθετικὸν συγγενῆς ἀπετέλει τιμητικὸν τίτλον εἰς τὰς ἀλλὰς τῶν Περσῶν βασιλείων, ὡς καὶ εἰς τὰς τῶν Πτολεμαίων καὶ τῶν Σελευκιδῶν. Οὕτω ἐν ἐπιγραφαῖς τῆς Δήλου τοῦ 2ου π. Χ. αἰ. (O.G.I. 104₁₂ καὶ C.I.G. II 2285₁₁) ἀναγινώσκωμεν ἀντιστοίχως Χρῦσερμον Ἡρακλείτου Ἀλεξανδρέα τὸν συγγενῆ βασιλέως Πτολεμαίου καὶμαρχον συγγενῆ βασιλέως Πτολεμαίου, ἐν δὲ C.I.G. 2622 Σέλευκον Βίθνος, τὸν συγγενῆ τὸν βασιλέως. Ἐβίβητο ἐπίσης ὁ τίτλος τοῦ συγγενοῦς καὶ ἀπὸ δήμου τινὸς εἰς δῆμον, ὡς ἐνταῦθα καὶ ἐν Πριήνῃ (Inscr. von Priene 50, ₁₈ καὶ ₃₄ - 54, ₃₅) καὶ ἐν Μαγνησίᾳ τῇ ἐπὶ Μσιάνθρῳ (Inscriften von Magnesia 101, ₂₀). Πβλ. καὶ τὰς ἐπιγρ. Τέω (C.I.G. 113052, ₆) καὶ Ἰταλίας (C.I.G. III 5852 καὶ 6763) καὶ θὰ ἐσήμαινε βεβαίως ἐκλεκτὸν καὶ ἰδιαιτέρον φίλον.

³) στ. 2 δάμου ἐννοεῖται τῶν Ροδίων.

⁴) στ. 3 παρακαλοῦντι, δωρικὸς τύπος τοῦ παρακαλοῦσι.

⁵) στ. 3 τὰν πᾶσαν πρόνοιαν ποιήσασθαι = νὰ καταβάλλουν πᾶσαν φροντίδα, πβλ. Ἰσοκρ. 16,9.

⁶) στ. 4 συνθέσιος = συνθήκης πβλ. Πίνδ. Πυθ. 4, ₁₈₈. Ἀπόσπ. 205. I. G. 5 (2) 343, ₄₁, ₆₀ Τὴν συμπλήρωσιν τοῦ στ. 4 ὄφειλω εἰς τὸν κ. L. Robert. Ἔγγραπτος εἰρήνη ἐύρηται καὶ παρὰ Πολυβίῳ 3, 24, 6.

⁷) στ. 5 ἐτοίμως = εἰς πᾶσαν στιγμήν.

⁸) στ. 8 τοὶ παραγενόμενοι παρ' αὐτῶν πρεσβεύται = οἱ ἐλθόντες εἰς Ρόδον ἐκ μέρους αὐτῶν (βηλ. τῶν Ὀλουντίων) πρεσβεύται. Τὸ τοὶ εἰς τὴν δωρικὴν καὶ

τινας ἄλλας διαλέκτους ἀντὶ τοῦ ἄρθρου οἱ, ἥδη ἀπὸ τοῦ ὕου π. Χ. αἰ. (π. χ. S. I.G. 3513, α ἐπιγρ. Ὀλυμπίας).

⁹⁾ στ. 8 *Πραΐσιος*, ἐθνικόν, ὃ ἐκ Πραΐσοῦ, πόλεως τῆς Κρήτης καταγόμενος (I.G.I. Cnossos 6, ³⁰, I. Cr. 4, 9, ¹⁷ καὶ ¹²⁷ Ditt. Syll.³ 524).

¹⁰⁾ στ. 8 *Ἡροδώρου*. Τὸ ὄνομα Ἡρόδωρος σὺνηθες καὶ εἰς ἄλλας νήσους τῶν Κυκλάδων (Χίον, Ρόδον κλπ.) καὶ ἐν Μεγαρίδι.

¹¹⁾ στ. 9 *Χαριάνθης*. Ὀνομα ἄλλοθεν ἀμαρτύρητον.

¹²⁾ στ. 9 *Λοκρίωνος*. Τὸ ὄνομα Λοκρίων ἀπαντάται καὶ εἰς ἄλλην ἐπιγραφὴν τοῦ Ὀλοῦντος (I. Cr. 1 Olus 4 στ. 27 καὶ 41) εἶχε δ' ὁ Λοκρίων διατελέσει *δαμιοργός* δηλ. ἄρχων τῶν Ὀλουντίων.

¹³⁾ στ. 9 ὁ *Σώτιμος Τυχασίου* ἀναφέρεται ἐπίσης ὡς *δαμιοργός* Ὀλοῦντος ἐν τῇ ἐπιγραφῇ Inscr. Cr. 1 Olus στ. 57. Τὸ Σώτιμος καὶ ἐν Ἐπιδαύρῳ S.G.D.I. 3325, ⁶⁰.

¹⁴⁾ στ. 9 *Τυχασίου*. Τὸ ὄνομα γνωστόν καὶ ἐξ ἐπιγραφῆς τῆς Κρητικῆς πόλεως Ἀπτέρης (I. Gr. 2 Apta 7 στ. 1: *Τυχάσιος Πολυαίνου*) καὶ ἐξ ἐπιτυμβίου στήλης τοῦ Ὀλοῦντος I. Cr. 1 Olus 51.

¹⁵⁾ στ. 9 *ἐπελθόντες ἐπὶ τὰν βουλὰν καὶ τὰν ἐκκλησίαν*. Τὸ ρῆμα ἐπέρχομαι σημαίνει ἐνταῦθα παρουσιάζομαι καὶ δημιῶ ἐνώπιόν τινος. Μετὶ τὴν σημασίαν ταύτην ἀπαντᾷ καὶ παρὰ τοῖς συγγραφεῦσιν (Θουκ. I, 90, 91, 119, Ἡροδ. V, 97 καὶ IX, 97 Πλάτ. Νομ. 850c) καὶ ἐν ἐπιγραφαῖς (Τέω C.I.G. II 3052, ⁸, Κυζίκου C. I.G. II 3656, ⁷).

¹⁶⁾ στ. 10 *διέλεγεν*. Εἶναι τρίτον πληθυντικὸν πρόσωπον τοῦ παρατατικοῦ τοῦ διαλέγομαι. Ἀπαντᾷ ὁμοίως καὶ εἰς τὰς ἐπιγραφὰς τῆς Τέω (C.I.G. 3052, ^{8/10}) καὶ τῆς Κυζίκου (C.I.G. 3656, ⁷).

¹⁷⁾ στ. 10 *φιλοτιμίας* = ἐθνικῶ ἐνδιαφέροντος, προθυμίας.

¹⁸⁾ στ. 10 *οὐθὲν* = Μεταγενεστέρα γραφὴ τοῦ οὐθέν. Εὐρίσκεται καὶ εἰς ἄττικὰς ἐπιγραφὰς ἀπὸ τοῦ 378 π. Χ. καὶ ἐξῆς, παρὰλλήλως πρὸς τὸ οὐθέν. Ἐν μετ' γίλῃ χρήσει εἰς τοὺς Πτολεμαϊκοὺς παπύρους καὶ τοὺς ἐλληνιστικοὺς συγγραφεῖς (Πολύβιον κλπ.).

¹⁹⁾ στ. 11 *ἰδίᾳ ποιήσασθαι συμμαχίαν* = χωριστὴν συμμαχίαν νὰ κάμουν.

²⁰⁾ στ. 11 *ποτὶ θωρ. τύπος τοῦ πρὸς*.

²¹⁾ στ. 13 *συγκεχωρηκώς*. Συγχωρῶ = παραχωρῶ, ἐκτελῶ τι πρὸς χάριν. Πρβλ. Ἡρόδ. 9, ³⁵, Εὐριπ. Ἰφ. Ταυρ. 741, Ἀριστ. Νεφ. 1438 κλπ.

²²⁾ στ. 14 *ἀρχῆ ἀγαθῆ*. Ἀντὶ τοῦ συνηθεστάτου εἰς ἄλλας κρητικὰς ἐπιγραφὰς *τύχα ἀγαθῆ*. Σημαίνει ὅτι καὶ τὸ σημερινόν «καλὴ ἀρχή».

²³⁾ στ. 14 *ἱεροθότας*. Τοὺς ἐκτελοῦντας τὰς θυσίας ἱερεῖς. Πβλ. I.G. 5 (2) 3, ⁵ — S.I.G. (3) 492, ⁵ — Πaus. 8, 42, 12.

²⁴⁾ στ. 14 *τῷ Διί*. Προτάσσεται ὁ κατ' ἐξοχὴν ἐν Κρήτῃ λατρευόμενος Ζεὺς (Ζεὺς Ἰθάτας ἰδίᾳ ἐν Αὐττῳ καὶ Πριανσοῖ I. Cr. 1, Lyttos 9 στ. 5 καὶ G.D.I. 5024, ²², ⁶⁰, ⁷⁶).

²⁵⁾ στ. 15 *τῷ Ἀλίῳ καὶ τῷ Ρόδῳ*. Δηλαδὴ εἰς τοὺς κατ' ἐξοχὴν ἐν Ρόδῳ λατρευόμενους θεοὺς, τὸν Ἥλιον καὶ τὴν Ρόδον. Ἀλλὰ καὶ ἐν Κρήτῃ ἐλατρεύετο ὁ Ἥλιος, ὡς μαρτυρεῖ ἡ ἐκ Δρήρου ἐπιγραφὴ J. Cr. 1, IX, Dregos, 1 A, 29.

²⁶⁾ στ. 15/16 *καθ' ἱερῶν τῶν νομιζομένων* = εἰς τὰ ἐν κοινῇ χρήσει ἱερά.

²⁷⁾ στ. 16 *συνενέγκαι τὰ δόξαντα τῷ δάμῳ τῷ Ροδίῳ* = νὰ βοηθήσουν ὡστε νὰ πραγματοποιηθοῦν τὰ ἀποφασισθέντα ὑπὸ τοῦ δήμου τῶν Ροδίων. Πβλ. Aισχ. Ἰκετ. 753 — Ἡροδ. IX, 37 — Ἀριστ. Ἀχ. 252, Πλ. 38, Ἐκκλ. 475.

²⁸⁾ στ. 17 *ἐπιτελειᾶν δὲ τὰν εὐχὰν γενομενᾶν* = ἀφ' οὗ δὲ λάβουν αἰσίον τέ-

λος αἱ εὐχαί. Ἡ αὐτὴ φράσις εἴρηται καὶ ἐν τῇ συνθήκῃ τῆς Ἰεραπύτνης (I. Gr. 3, 3 A στ. 5/6) Ἐπιτέλειος-α-ον, ὁ ἄγων ἢ ὁ ἀγόμενος εἰς αἴσιον τέλος ἢ πέρασ. Οὕτω ἐν ἐπιγραφῇ Δελφῶν (B. C. H. 49, 76) ἢ Ἀφροδίτῃ φέρεται τὸ ἐπιθετον ἐπιτελεία πβλ. καὶ S. I. G. 961. Λέγεται κυρίως ἐπὶ θυσιαῶν, ὡς παρὰ Ἠλουτάρχῳ (Μάρτιος 22) καὶ Ἰωσήφῳ (Ἰουδ. Ἀρχ. XVI, 2, 4).

²⁹⁾ στ. 17 *πόθοδον*, θωρ. τύπος τοῦ πρόσδοτος = πομπή, λιτανεία. Ἀπαντᾷ εἰς τε τὴν συνθήκην τῆς Ἰεραπύτνης (στ. 67) καὶ εἰς ἄλλας ἐπιγραφάς S. I. G. 1009, 27. I. G. 5 (2) 6, 9) καὶ σημαίνει τὴν πομπήν, τὴν λιτανείαν, ὡς θὰ ἐλέγομεν σήμερον.

³⁰⁾ στ. 19 *τῶν ὄρκων συντελεσθέντων* = ἄφ' οὗ γίνονται καὶ τελειώσονται οἱ ὄρκοι.

³¹⁾ στ. 20/21 *καὶ τὸν αὐτὸν φίλον καὶ σύμμαχον αἰρεῖσθαι Ὀλουντίους Ροδίοις* = καὶ νὰ ἐκλέγουν οἱ Ὀλουντίοι τὸν αὐτὸν φίλον καὶ σύμμαχον μὲ τοὺς Ροδίους. Διὰ τὸ αἰρεῖσθαι πβλ. Ἡρόδ. I, 96 — Πλάτ. Μεν. 90 β, Ἀπολ. 28 ε.

³²⁾ στ. 21 *καθ' ὅτι κα τῷ δάμῳ δοκῇ* — τὸ θωρικόν κα ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸ ἀττικόν ἄν. Εἰς ὅτι ἤθελε νομιῶσαι καλὸν ὁ δῆμος.

³³⁾ στ. 22/23 *παρευρέσει μηδεμιᾶ* = ἐπ' οὐδεμιᾶ προφάσει. Ἡ αὐτὴ ἀκριβῶς φράσις ἀπαντᾷ καὶ εἰς ἄλλας ἐπιγραφάς: Συνθήκη Ἰεραπύτνης (I. Gr. 3, 3 A, 45), Κερκύρας I. G. IX (1) 614, 109) καὶ εἰς παπύρους S. G. Ü. Äg. V, 8008, 54. Ὁ Στράβων (Θ', 2, 4c, 402) ἀναφέρει Θρακίαν παρευρέσειν.

³⁴⁾ στ. 24 *μὴ ἐξεῖμειν* = θωρ. τύπος τοῦ μὴ ἐξεῖναι, νὰ μὴ ἐπιτρέπεται.

³⁵⁾ στ. 24 *κατάρχειν πολέμου* = νὰ ἀρχίζουσι πόλεμον.

³⁶⁾ στ. 25 *ποτὶ μεθένας* θωρ. τύπος τοῦ πρὸς μηθένας: ὄρα σχετικῶς σημ. 18.

³⁷⁾ στ. 25 *συνεργεῖν* = νὰ συνεργάζονται.

³⁸⁾ στ. 26 *δραμητήρια* = δραμητήρια, μικροὶ δρμισκοί, χρησιμεύοντες ὡς κρη σφύγετα τῶν πειρατῶν. Ἡ λέξις ἀπαντᾷ καὶ ἐν τῇ ἐπιγραφῇ Συνθήκης Ἰεραπύτνης (I. Gr. 3, 3 A, 10) καὶ παρὰ Στράβωνι E', 2, 5 (c 222).

³⁹⁾ στ. 29 *ποθόδους* = προσόδους. Ἐνταῦθα βεβαίως νοοῦνται τὰ εἰσοδήματα καὶ οὐχὶ ἡ πομπή, ὡς ἐν στ. 17. Μὲ τὴν αὐτὴν καὶ ἐνταῦθα ἔνοιαν εὕρηται καὶ ἐν τῇ συνθήκῃ τῆς Ἰεραπύτνης (I. Gr. 3, 3 A, 13).

⁴⁰⁾ στ. 29 *τὰν καθεστακυῖαν δαμοκρατίαν* = τὴν ὑπάρχουσαν, τὴν ὑφισταμένην δημοκρατίαν.

⁴¹⁾ στ. 30 *κατὰ τὸ δυνατόν* = ὅσον τοῖς εἶναι δυνατόν. Ἡ αὐτὴ ἔκφρασις: *παντὶ σθένει κατὰ τὸ δυνατόν* καὶ ἐν ἐπιγραφῇ τοῦ Ἀσκληπιδίου τῶν Ἀθηναίων Στ. Κουμανοῦδη, Ἀθήγιον V, 1876, σ. 424, στ. 16 καὶ 26/27, ὡς καὶ ἐν τῇ συνθήκῃ Ροδίων πρὸς Ἰεραπυτνίους J. Cr. 3, Hierapytna σ. 32, στ. 14.

⁴²⁾ στ. 30 *καὶ εἶμειν* = θωρ. τύπος τοῦ εἶναι.

⁴³⁾ στ. 31/32 *μεταπένηται συμμαχίαν* = μετακαλεῖ συμμαχικὸν στρατόν.

⁴⁴⁾ στ. 33 *ἀφ' ἧς ἐπαγγείλωντι Ρόδιοι* = ἀφ' ἧς ἡμέρας παραγγείλωσιν οἱ Ρόδιοι.

⁴⁵⁾ στ. 36 *πορεία* = μεταφορικὰ μέσα. Ἡ λέξις ἀπαντᾷ καὶ ἐν τῇ συνθήκῃ Ἰεραπύτνης (I. Cr. 3, 3 A στ. 23) καὶ εἰς ἄλλας ἐπιγραφάς τῆς Κρήτης (C. D. I. 5043, 30) Ἀτταλείας (BSA 16, 108, 3) καὶ παρὰ τοῖς συγγραφεῦσιν (Πλάτ. Νομ. 678 c, Τίμ. 44 e — Πολύδ. 8, 34, 11).

⁴⁶⁾ στ. 37 *ἐλθῶντι* = θωρ. τύπος τοῦ ἐλθῶσι.

⁴⁷⁾ στ. 38 *ὀφώνια* = τὸ ἡμερομίσθιον, ὁ ἡμερησίος στρατιωτικὸς μισθός. Ἡ λέξις ἀπαντᾷ καὶ εἰς τὴν συνθήκην τῆς Ἰεραπύτνης (I. Cr. 3, Hierapytna 3 A στ. 34) ὡς καὶ εἰς ἄλλας ἐπιγραφάς: Μαγνησίας τῆς Θεσσαλικῆς (I. G. 9 (2) 1109, 27), Θαγγέλων (R. E. Anc. 33, 8 καὶ 13), Πριήνης (Inschr. V. Pr. 121, 34), OGI 224, 108 - 266, 7, 13, 14) καὶ εἰς παπύρους ἀπὸ τοῦ 3ου π. X. καὶ Pap. Lille 25, 55—

P. Fay. 102—P. Sraassb. 103, 16 καὶ παρὰ συγγραφεῦσιν (Πολύβ. 1. 67, 1 καὶ 3, 25, 4).

⁴⁶⁾ στ. 39 ὀκτώ ὄβολους ροδίου. Εἰς τὴν συνθήκην τῆς Ἱεραπύτνης (στ. 27) ὡς ἡμερήσιος μισθός τῶν Ἱεραπυτνίων ἐρίζονται ἑννέα ὄβολοί.

⁴⁹⁾ στ. 40 ἀγεμόνες — οἱ ἀρχηγοί, διοικηταί, λοχαγοί, πέλ. Ἡροδ. 7, 99, 160 κλπ.

⁵⁰⁾ στ. 40 συνεπλήρωσα δραχμαὶ δύο, δεκάς ἐλάμβανον διὰ τῆς συνθήκης πρὸς Ἱεραπυτνίους (στ. 29) καὶ οἱ ἀρχηγοὶ τῶν Ἱεραπυτνίων.

Ἡ ἐνταῦθα δημοσιευομένη ἐκ 42 στίχων ἐπιγραφὴ ἀποτελεῖ τὴν ἀρχὴν τοῦ κειμένου συνθήκης συμμαχίας μεταξὺ τοῦ δήμου τῶν Ροδίων καὶ τῆς πόλεως τῶν Ὀλουντίων. Ἡ συνθήκη αὕτη θὰ ἐχαράχθη βεβαίως εἰς δύο ἀντίγραφα, ἐξ ὧν τὸ μὲν θὰ προωρίζετο νὰ στηθῇ ἐν Ρόδῳ, τὸ δὲ ἐν Ὀλοῦντι, ἐξ οὗ καὶ τὸ ἡμέτερον τεμάχιον προέρχεται.

Προτάσσεται (στ. 1—12) τὸ αἰτιολογικὸν τῆς συνάψεως τῆς συνθήκης ἥτοι παράκλησις τῶν Ὀλουντίων περὶ βοήθειας καὶ κοινοπραξίας μετὰ τῶν Ροδίων, διατυπωθεῖσα εἰς ψηφίσματα τῶν Ὀλουντίων καὶ ὑποστηριχθεῖσα προφορικῶς δι' ἐπίτηδες εἰς Ρόδον μεταβάντων πρεσβευτῶν τῶν Ὀλουντίων, οἵτινες ἀνέπτυξαν τὸ αἶτημα ἐνώπιον τῆς βουλῆς καὶ τῆς ἐκκλησίας τοῦ δήμου τῶν Ροδίων.

Εἰς στ. 14—20 προβλέπεται ἡ πρὸ τῆς συνάψεως τῆς συνθήκης τέλεισις ὑπὸ τῶν ἱερέων καὶ τῶν ἱεροθυτῶν εὐχῶν, θυσιῶν καὶ πομπῆς εἰς τὰ ἱερὰ τῶν τε ἐν Κρήτῃ καὶ τῶν ἐν Ρόδῳ λατρευομένων θεῶν.

Εἰς τοὺς στίχους 20—25 ἀναγράφονται οἱ περιορισμοί, εἰς οὓς θὰ ὑπόκεινται οἱ Ὀλούντιοι ἥτοι :

α) Ὑποχρεοῦνται νὰ ἐκλέγουν τὸν αὐτὸν καὶ οἱ Ρόδιοι σύμμαχον καὶ φίλον, ἐὰν εἰς τοῦτο συμφωνῇ καὶ ὁ δῆμος τῶν Ροδίων, μὴ ἐπιτρεπομένον εἰς τοὺς Ὀλουντίους νὰ συνάπτουν συμμαχίαν πρὸς οὐδένα ἄλλον, ἐπὶ οὐδεμιᾷ προφάσει.

β) Ὑποχρεοῦνται οἱ Ὀλούντιοι νὰ ἔχουν διαλύσει, πρὸ τῆς συνθήκης, ὅλας τὰς πρότερον ὑπαρχούσας συμμαχίας των.

γ) Δὲν ἐπιτρέπεται εἰς τοὺς Ὀλουντίους νὰ ἀρχίσουν πόλεμον πρὸς κανένα, ἂν δὲν εἶναι πρὸς τοῦτο σύμφωνος ὁ δῆμος τῶν Ροδίων.

Ἀπὸ τοῦ στ. 25 μέχρι τέλους ἀναγράφονται αἱ ἐξῆς πρόσθετοι ὑποχρεώσεις τῶν Ὀλουντίων ἔναντι τῶν Ροδίων.

δ) Νὰ συνεργάζωνται μετὰ τοῦ δήμου τῶν Ροδίων καὶ νὰ παρέχωσιν εἰς αὐτὸν τὴν πόλιν των, τοὺς λιμένας των καὶ τὰ δομητήριά των καὶ νὰ εἶναι εὐνοϊκοὶ καὶ φίλοι καὶ σύμμαχοι τῶν Ροδίων εἰς τὸν «ἅπαντα χρόνον».

ε) Ἐάν τις ἐστρατεύει ἔναντιον τῆς πόλεως ἢ τῆς χώρας τῶν Ρ

δίωκων ἢ ἐπιχειρεῖ νὰ καταλύσῃ τοὺς νόμους ἢ νὰ καρπωθῆ τὰ εἰσοδήματα ἢ νὰ προσβάλλῃ τὴν ὑφισταμένην δημοκρατίαν, νὰ βοηθοῦν οἱ Ὀλουντίοι τοὺς Ροδίους μὲ ὄλην τὴν δύναμιν καὶ ὁ ἐχθρὸς αὐτὸς νὰ θεωρῆται πολέμιος τῶν Ὀλουντίων.

στ) Ἐὰν ὁ δῆμος τῶν Ροδίων μετακαλέσῃ συμμαχικὸν στρατὸν παρὰ τῶν Ὀλουντίων νὰ ἀποστέλλουν τοῦτον οἱ Ὀλουντίοι ἐντὸς τριάκοντα ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἡμέρας καθ' ἣν θὰ τὸν παρηγγέλλον οἱ Ρόδιοι. Οἱ ἀποτελοῦντες τὴν ἐπικουρίαν τῶν Ὀλουντίων ἄνδρες δὲν πρέπει νὰ εἶναι ὀλιγώτεροι τῶν ἑκατόν, νὰ εἶναι ἐλεύθεροι, ὀπλισμένοι, καὶ ἐξ αὐτῶν οὐχὶ ὀλιγώτεροι τῶν ἡμίσιον νὰ εἶναι Ὀλουντίοι. Εἰς τοὺς παρὰ τῶν Ὀλουντίων ἀποστελλομένους ἄνδρας οἱ Ρόδιοι θὰ παράσχουν τὰ μέσα μεταφορᾶς ἀπὸ Κρήτης εἰς Ρόδον, ἀφ' οὗ δὲ ἔλθῃ εἰς Ρόδον ὁ συμμαχικὸς στρατὸς κατὰ μὲν τὰς τριάκοντα πρώτας ἡμέρας θὰ πληρῶνεται παρὰ τῶν Ὀλουντίων, τὸν δὲ ὑπόλοιπον χρόνον παρὰ τῶν Ροδίων, ἑκάστου ἀνδρὸς λαμβάνοντος ὀκτὼ ροδίους ὄβολους δι' ἑκάστην ἡμέραν, τῶν δὲ ἀρχηγῶν τῶν Ὀλουντίων ἕκαστος δραχμὰς δύο (;) δι' ἑκάστην ἡμέραν, ἐφ' ὅσον ἡγοῦνται οὐχὶ ὀλιγοτέρων τῶν εἴκοσι ἀνδρῶν. Ἐδῶ τελειώνει τὸ νεωστὶ εὑρεθὲν τεμάχιον.

Ἐὰν κρίνωμεν ἀπὸ ὀλόκληρον τὴν σωζομένην πρὸς τοὺς Ἱεραπυτνίους συνθήκην τῶν Ροδίων¹, ἥτις παρουσιάζει, ὡς πρὸς τε τὸ τυπικὸν καὶ τὸ λεκτικὸν πλείστας ὁμοιότητας πρὸς τὴν ἡμετέραν, θὰ πρέπει ἢ ἡμετέρα ἐπιγραφὴ νὰ ἀνέφερε περαιτέρω τὰς σχετικὰς πρὸς τοὺς ληστὰς (ἦτοι τοὺς πειρατὰς) διατάξεις καὶ ἔτι περαιτέρω τὰς πρὸς τοὺς Ὀλουντίους ὑποχρεώσεις τῶν Ροδίων. Μεθ' οὗ θὰ εἶποντο οἱ ὄροι, οὓς περιέχει ἐν μέρει τὸ ὑπὸ τοῦ κ. Van Effenterre δημοσιευθὲν τεμάχιον τῆς συνθήκης, ὅπερ, τοῦτου ἕνεκα, δὲν δύναται νὰ θεωρηθῆ ἄμεσος συνέχεια τοῦ ἡμετέρου, ἀλλὰ μεμακρυσμένον, τοῦ τέλους τῆς ἡμετέρας ἐπιγραφῆς ἀπόσπασμα.

Ἐκ τῆς παραθέσεως τοῦ ἀνωτέρω κειμένου καθίσταται φανερόν ὅτι οἱ ὄροι τῆς συσταθείσης συμμαχίας ἦσαν λίαν ἐπαχθεῖς διὰ τοὺς Ὀλουντίους, εὐνοϊκώτατοι δὲ διὰ τοὺς Ροδίους, οἵτινες, δυνάμει αὐτῶν, ἤσκησαν πραγματικὴν κατοχὴν τῆς πόλεως τοῦ Ὀλοῦντος καὶ τῆς πέριξ χώρας, μὲ τοὺς λιμένας της καὶ τὰ ὀρυζητήριά της.

Ὡς καὶ ἀνωτέρω ἐσημείωσα τὸ τυπικὸν τῆς πρὸς Ὀλουντίους συνθήκης ἐνθυμίζει ζωηρῶς τὸ τῆς συνθήκης τῶν Ροδίων πρὸς τοὺς Ἱε-

¹) I. Cr. 3, Hierapytna 3 A.

ραπυτίνους, ἦτις, ὡς ἀπέδειξαν ὁ M. Holleaux¹ καὶ ὁ G. Cardinali² θὰ συνήφθη τὸ 201/200 π. Χ. ἦτοι κατὰ τὸ τέλος τοῦ ὑπὸ ἄλλων ἐπιγραφῶν³ ὀνομαζομένου «Κρητικοῦ πολέμου». Σύγχρονος πρὸς τὴν τῆς Ἱεραπύτνης θὰ εἶναι καὶ ἡ πρὸς Ὀλουντίους συνθήκη τῶν Ροδίων, ἦτις ὁμοιάζει πρὸς ἐκείνην ἀκόμη καὶ ὡς πρὸς τὰ γράμματα καὶ ὡς πρὸς τὴν σύνταξιν. Φαίνεται ἐν τούτοις ὅτι ἢ μετὰ τῆς Ἱεραπύτνης θὰ προηγήθη κατὰ τι τῆς μετὰ τοῦ Ὀλοῦντος, διότι τὸ δεύτερον τεμάχιόν της (ἦτοι τὸ ὑπὸ τοῦ κ. Van Effenterge δημοσιευθὲν) περιέχει τὴν φράσιν «καὶ τοῖς ἄλλοις συμμάχοις», δι' ὧν θὰ ὑπονοεῖ πιθανῶς τοὺς Ἱεραπυτίνους, φράσιν, τὴν ὁποίαν δὲν περιέχει ἢ μετὰ τῆς Ἱεραπύτνης συνθήκη. Ὡς δὲ διὰ τῆς πρὸς τὴν Ἱεραπύτναν συνθήκης, πρὸς Νότον, οὕτω καὶ διὰ τῆς πρὸς τὸν Ὀλοῦντα, πρὸς Βορρᾶν, ἐξησφάλιζον οἱ Ρόδιοι τὸν ἔλεγχον ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς Κρήτης ἐπιτυγχάνοντες ἐπικαίρους ναυτικὰς βάσεις, διὰ τῶν ὁποίων ἔφρασσον εἰς τοὺς πειρατὰς τῆς ὑπολοίπου νήσου τοὺς πρὸς τὴν ἀνατολὴν δρόμους καὶ ἠμπόδιζον τὴν προσπέλασίν των πρὸς τὴν θάλασσαν τῆς Ἀνατολικῆς Κρήτης.

Τὸ κείμενον τῆς νέας συνθήκης καταδεικνύει τὴν ἔκτασιν τῆς Ροδιακῆς ἐπικροῆς ἐπὶ τοῦ Ὀλοῦντος, ἦτις ἄλλως τε μαρτυρεῖται καὶ δι' ἄλλης μικρᾶς ἐπιγραφῆς, δημοσιευθείσης ἐπίσης ὑπὸ τοῦ κ. Van Effenterge⁴ καὶ ἐν τῇ ὁποίᾳ γίνεται λόγος περὶ ἀπίξεως εἰς Ὀλοῦντα Ροδίου ἐπιστάτου μὲ τοὺς στρατιώτας του καὶ παραδόσεως εἰς αὐτὸν μιᾶς νήσου, πιθανώτατα καὶ ἐνὸς φρουρίου τῶν Ὀλουντίων.

Κατὰ ταῦτα φαινομενικῶς μὲν ἦσαν αὐτόνομοι οἱ Ὀλούντιοι πράγματι ὅμως ὑποτεταγμένοι εἰς τοὺς Ροδίους. Ὅτι δὲ καὶ οἱ Ὀλούντιοι ὑπέκειντο εἰς τὴν ἐπικροὴν τῶν Ροδίων εἶχον μὲν ἤδη εἰκάσει καὶ προγενέστεροι ἐρευνηταί, ἀλλ' ἡ εὐρεθείσα νέα συνθήκη τὸ ἐπικυρῶνει ἀναμφισβητήτως διὰ τῆς ἐν αὐτῇ ἀναφερομένης στρατιωτικῆς κατοχῆς.

Ἐν τούτοις ἡ κατοχὴ αὕτη δὲν φαίνεται νὰ διήρκεσεν ἐπὶ μακρόν διότι εὐθὺς μετὰ τὴν σύναψιν τῆς συνθήκης ταύτης ἡ Κρητικὴ θάλασσα εἰρήνευσε, λήξαντος τοῦ Κρητικοῦ πολέμου, δηλαδὴ τοῦ πολέμου τὸν ὁποῖον ἐκίνησαν ἀπὸ τοῦ 205 π. Χ. κατὰ τῶν Ροδίων καὶ

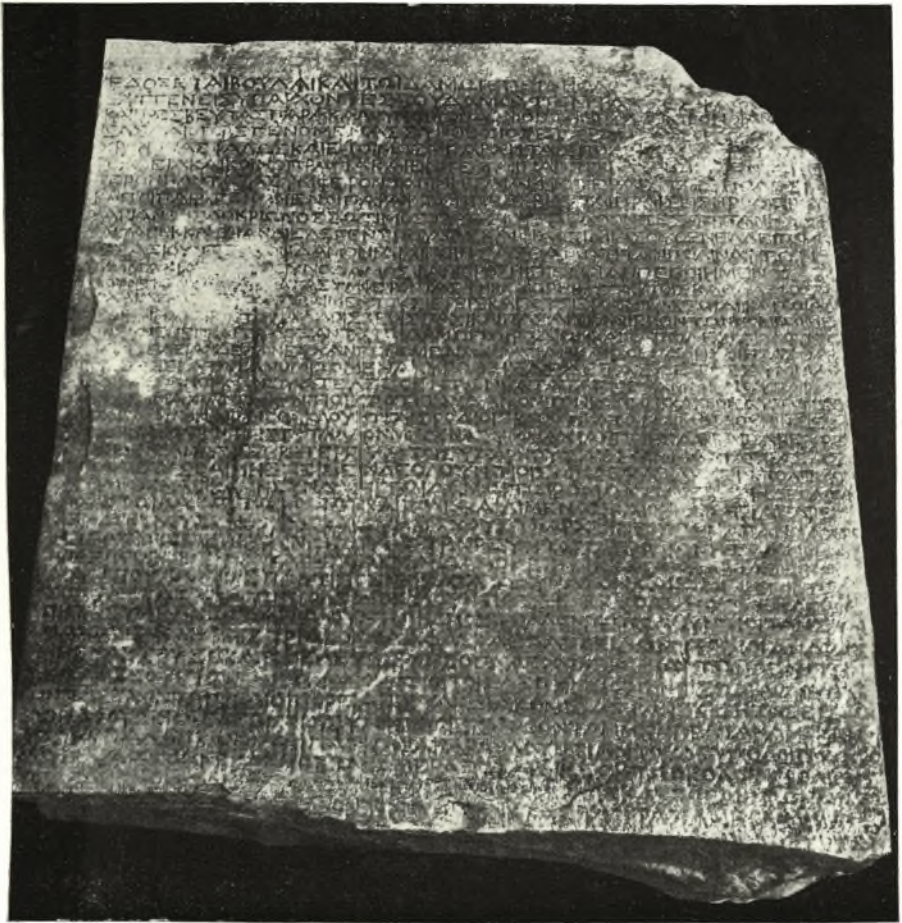
¹) R. E. Gr. 33, 1920, 235 σημ. 1 – πβλ. R. E. Gr. 1917, 101, Klio 1913, 151/2.

²) Creta nel tramonto dell' Ellenismo (Rivista di Filologia XXXV, 1907, σ. 9, σημ. 4).

³) Ἐπιγρ. Ἀλασούρνης (R. Herzog, Beitr. zur alt. Gesch. II, σ. 316) καὶ Νισύρου (I. G. XII, 3, 103, 7 – Herzog, ἔ. ἀν., σ. 328 στ. 7).

⁴) La Crète et le monde Grec, σ. 231.

τῶν συμμάχων των Κρητες πειραταὶ ὑποκινούμενοι ὑπὸ τοῦ Μακεδό-
νος βασιλέως Φιλίππου τοῦ Ε΄, πολέμου ὅστις ἔληξε χάρις εἰς τὴν ἐνερ-
γητικότητα καὶ τὴν διπλωματικότητα τὴν ὁποίαν ἐπέδειξαν οἱ Ρόδιοι,
μάλιστα δὲ μετὰ τὸ ἰσχυρὸν πλήγμα, ὅπερ κατηνέχθη ὑπὸ τῶν Ρο-
δίων κατὰ τῶν πειρατῶν παρὰ τὸ ἀκρωτήριο Λακητήρα τῆς Κῶ τὸ
201 π. Χ.

Νέον τεμάχιον τῆς συνθήκης Ὀλουντίων καὶ Ροδίων.